

Wat knaagt er aan de tuinplanten?

Enkele jaren geleden wees een vriendin mij in haar tuin op een plant met beschadigde bladeren. Er waren vele kleine hapjes te zien in de bladranden. Ze had tevergeefs gezocht naar het geheimzinnige ‘perforatorbeestje’ en vroeg of ik wist welke diersoort zulke schade veroorzaakt. Destijds had ik geen idee, maar inmiddels weet ik dat het om snuitkevers gaat. In Nederland komen ruim 465 soorten snuitkevers (Curculionidae) voor, waarvan het merendeel geen economische schade veroorzaakt. De snuitkevers die de laatste jaren schade aanrichten in tuinen zijn lapsnuitkevers (Otiorynchus). De kevers danken hun naam aan de ‘oorvormige lapjes’ die zich aan weerszijden van hun snuit bevinden.

De Zuid-Europese lapsnuitkever *Otiorynchus armadillo* veroorzaakt veel schade aan planten in Nederlandse tuinen (foto: Theodoor Heijerman)

Achttien soorten in Nederland

Op internet (www.vwa.nl) valt te lezen dat er tegenwoordig achttien soorten lapsnuitkevers in Nederland voorkomen, waarvan zeven soorten oorspronkelijk uit Zuid-Europa afkomstig zijn. De verschillende soorten lijken erg veel op elkaar en zijn alleen door een insectenkenner op naam te brengen. De Zuid-Europese soorten zijn in de afgelopen tien jaar in ons land geïntroduceerd door het transport van planten. Lapsnuitkevers kunnen niet vliegen en daardoor kunnen ze op eigen kracht geen grote afstanden afleggen.

De volwassen kevers zijn tussen half juni en eind augustus in tuinen en plantsoenen te vinden. De meeste soorten zijn overwegend 's nachts actief en verschuilen zich overdag. Dat verklaart waarom mijn vriendin haar perforatorbeestje nog niet op heterdaad had betrapt! Een kever kan honderden eieren leggen in de grond. Daar komen pootloze, roomwitte larven uit met een

bruin kopje. De larven vreten van plantenwortels en zijn vooral schadelijk in het voorjaar, wanneer ze bijna volgroeid zijn.

Schade aan planten

De uitheemse soorten lapsnuitkevers kunnen veel schade aanrichten aan tuinplanten. In de meeste gevallen gaat het om cosmetische schade en dat vind ik persoonlijk niet zo'n probleem. Een gezonde plant op een gunstige groeiplaats heeft doorgaans voldoende groeikracht om insectenvraat te weerstaan. Het wordt anders als een groot aantal planten in de tuin afsterft door toedoen van lapsnuitkevers. Dergelijke problemen treden soms op in nieuwbouwwijken, waar de kevers met nieuwe planten worden aangevoerd. Jonge aanplant is kwetsbaar voor vraat, zeker als de omstandigheden voor groei niet optimaal zijn. Chemische bestrijding van de kevers in tuinen en plantsoenen is niet effectief en bovendien verboden. Dergelijke bestrijdingsmiddelen zijn zeer schadelijk voor alles wat leeft, inclusief de mens. Biologische bestrijding van de larven is mogelijk (www.biocontrole.nl), maar de effectiviteit van deze behandeling in de volle grond is nog niet eenduidig vastgesteld.

Sneeuwbal met vraatschade van lapsnuitkevers

De oplossing?

Een bevredigende oplossing om kevervraat te voorkomen kan ik helaas niet geven. Mensen die veel schade ondervinden zou ik aanraden om planten in de tuin te poten die de lapsnuitkevers niet graag lusten. Dat is niet eenvoudig, want de kevers lusten een ruim assortiment aan populaire, houtige tuinplanten, waaronder: klimop, roos, sering, sneeuwbal, kardinaalsmuts, azalea, laurier, liguster, haagbeuk en laurierkers. Gelukkig zijn er duizenden plantensoorten en variëteiten, daar zitten vast soorten bij die de lapsnuitkevers niet lekker

vinden. Buxus en vlier vinden ze onsmakelijk en ook de meeste kruidachtige planten laten ze links liggen.

Probeer in een nieuwe tuin eerst uit welke plantensoorten goed aanslaan en maak er geen monocultuur van. Als een bepaalde plant systematisch wordt opgesmikkeld, kies dan een andere plantensoort. Let ook bij aanschaf goed op of de plant niet is aangevreten en of er geen kevers in zitten. Thuis kunnen de wortels worden bekeken of er geen larven aanwezig zijn. Als u kevers en of larven in nieuw aangeschafte planten vindt, meld dit dan bij het tuincentrum zodat ze maatregelen kunnen nemen. Uitgebreidere adviezen over de bestrijding van lapsnuitkevers kunt u hieronder vinden.

Caroline Elfferich, april 2011

Adviezen van Silvia Hellingman om overlast van lapsnuitkevers te beheersen en voorkomen

1. De lapsnuitkeverlarven, die in de grond leven, kunnen worden bestreden met insectparasitaire nematoden. De nematoden (aaltjes) doden de larven en zo wordt voorkomen dat er nieuwe kevers uitkomen.

Na toepassing van nematoden mag de behandelde grond beslist niet uitdrogen gedurende 14 dagen. Als er een droge periode aanbreekt, dan moet worden gesproeid, anders drogen de nematoden uit. Meer gedetailleerde informatie over de bestrijding van snuitkeverlarven is te vinden op www.biocontrole.nl
2. De volwassen lapsnuitkevers kunnen handmatig worden gevangen en gedood.

Het beste is om een opengeklapte paraplu ondersteboven onder de struiken te plaatsen. De struiken schudden en de kevers vallen erin. Zo kunt u ze gemakkelijk vangen. Zorg dat u een bakje met water en zeep bij de hand hebt. Door toevoegen van zeep wordt de oppervlakte spanning van het water gebroken waardoor de kevers snel verdrinken.
3. Bij aankoop van nieuwe planten:

Let op vraat aan bladeren. Planten met aangevreten bladranden moet u beslist niet kopen. Wilt u dit toch, controleer dan de kluit op aanwezigheid van roomwitte larven met oranje bruine kop. Vervang desnoods de potgrond. Dit geldt ook voor kamerplanten
4. Omdat de kevers ook in kamerplanten kunnen worden aangetroffen raad ik u aan de kluiten te controleren van de planten. Treft u larven aan, vervang dan de potgrond. De oude grond niet in de GFT-container gooien. Er kunnen immers eitjes of larven in zitten. Ook niet in de tuin. Het beste is om de gebruikte grond met het huisafval mee te geven.
5. Snuitkeverlarven die in de tuin worden aangetroffen moeten met het huisvuil mee en niet met het GFT-afval.

6. Het kan nodig zijn de bestrijding van keverlarven met nematoden te herhalen. Lapsnuitkevers kunnen meerdere seizoenen overleven in Nederland en volwassen kevers kunnen voor nieuwe larven zorgen.
7. Kuipplanten die binnen worden gebracht alsmede kamerplanten kunnen eveneens worden voorzien van nematoden.

Larve

Kever